

PÆDAGOGISK-DIDAKTISK SKÆRMBRUG I SKOLE - OG HJEM

Ollerup Friskole, 21.5.2025

DPU - DANMARKS INSTITUT FOR PÆDAGOGIK OG UDDANNELSE

AARHUS UNIVERSITET

OLLERUP FRISKOLE
21. MAJ 2025

SIMON SKOV FOGHT
LEKTOR

POINTER

Hovedpointe: Selvfølgelig skal der undervises i og med digital teknologi i skolen – men det skal ske med pædagogisk og didaktisk omtanke.

Omtanke gælder også hjemmet

Modus vs. didaktik og pædagogik

POINTER

Fem underpointer

1. Adskil skole fra fritid
2. FORÆLDREANSVAR - fritiden
3. SAMFUNDSANSVAR - Digitaliseringsiveren
4. SKOLEANSVAR – Didaktik
5. SKOLEN - Hvad skal skolen bruge it til?

- Løbende diskussioner (BLÅ SKÆRM)
- Pause undervejs

FØRLÆSNING 1

Umiddelbare reaktioner på de fem underpointer

1. Adskil skole fra fritid
2. FORÆLDREANSVAR - fritiden
3. SAMFUNDSANSVAR - Digitaliseringsiveren
4. SKOLEANSVAR – Didaktik
5. SKOLEN - Hvad skal skolen bruge it til?

HVEM ER JEG?

- Lektor i literacy research på DPU, Aarhus Universitet
 - National forskningsleder på PIRLS
 - *Læselyst Rudersdal 2024*
 - Lærerkompetenceudvikling
 - Scenariedidaktik
 - It- og teknologiforståelse
 - Læremidler
- Læremiddelsforfatter og -konsulent – 25 år
- Lærer – 12 år
- Seminarieadjunkt/lektor – 5 år
- Forlagsredaktør – 1 år

Skærmbrug i skole og hjem

POINTE NR. 0: HVAD TALER VI OM?

DPU - DANMARKS INSTITUT FOR PÆDAGOGIK OG UDDANNELSE

AARHUS UNIVERSITET

OLLERUP FRISKOLE
21. MAJ 2025

SIMON SKOV FOGHT
LEKTOR

Kronik. Der er en klar sammenhæng mellem den aktuelle læsekrise og overforbruget af IT.

Skærmens forbandelse

Lyt

Kø

Gem artikel

**CHRISTIAN
EGANDER SKOV**

**RASMUS LUND-
NIELSEN**

Vi står midt i en læsekrise. Mest bekymrende er nedgangen i læsning hos børn og unge. Skoleelevernes evne til at læse er tilsyneladende i frit fald. På gymnasiet må man samlæse i timerne, fordi eleverne ikke kan komme igennem bøgerne derhjemme, og på universitetet må undervisere selv på

med en

FORBYD KØRETØJER

- Der er fundet bremsefejl på nogle biler
- Forbyd **alle** køretøjer: Lastbiler, busser, varebiler, personbiler osv.?
- Forbyd personbiler?
- Forbyd Ford?
- Eller ...

Ford tilbagekalder øjeblikkeligt 273.000 biler

Credit: Haberdoads

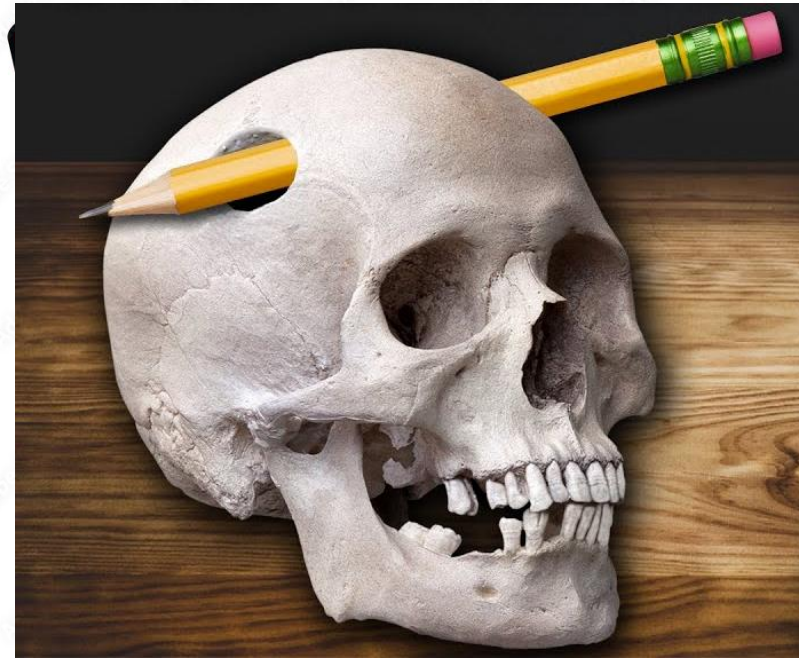
Af: Bjørn S. Nielsen

En potentiel bremsefejl på en række Ford-modeller fra de seneste to år har ført til tilbagekaldelse af 273.800 biler.

Næsten 274.000 Ford Expedition og Lincoln Navigator skal på værksted. Det drejer sig om modeller fra årgangene 2022 til 2024.

SKÆRME I SKOLEN

- En skærm er et bæremedium, i hvilket kommunikationsteknologier sætter mærker (Bundsgaard 2005)
- På samme måde som papir er et bæremedium, som kommunikationsteknologier sætter mærker i
- Kommunikationsteknologier kan anvendes på forskellige måder
- **Adskil bæremedie fra kommunikationsteknologi**

TRAFIKREGLER

- Vi skelner
 - Biler
 - Busser
 - Lastbiler
 - Cykler
 - Fodgængere
- ALDER!!!!

REFLEKSION

—
Hvad er problemet med ”skærme”?

Skærmbrug i skole og hjem

POINTE NR: 1: ADSKIL SKOLE OG FRITID

DPU - DANMARKS INSTITUT FOR PÆDAGOGIK OG UDDANNELSE

AARHUS UNIVERSITET

OLLERUP FRISKOLE
21. MAJ 2025

SIMON SKOV FOGHT
LEKTOR

POINTE NR. 1: ADSKIL SKOLE OG FRITID

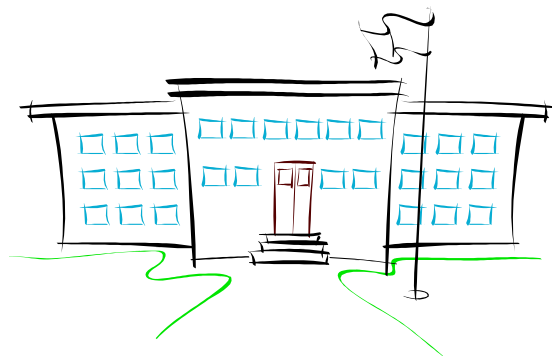
- Der er og skal være enorm forskel på brug af "skærme" i fritiden og i skolen
- Ansvar
- Brug/formål
- Især (det manglende) forældreansvar indvirker på skolen

TO OVERORDNEDE DOMÆNER

PÆD. PERSONALE

SKOLEN

ELEV

FORÆLDRE

FRITIDEN

BARN

MAGT, ROLLER, INDFLYDELSE

TO OVERORDNEDE DOMÆNER

PÆDAGOGISKE

SKOLE

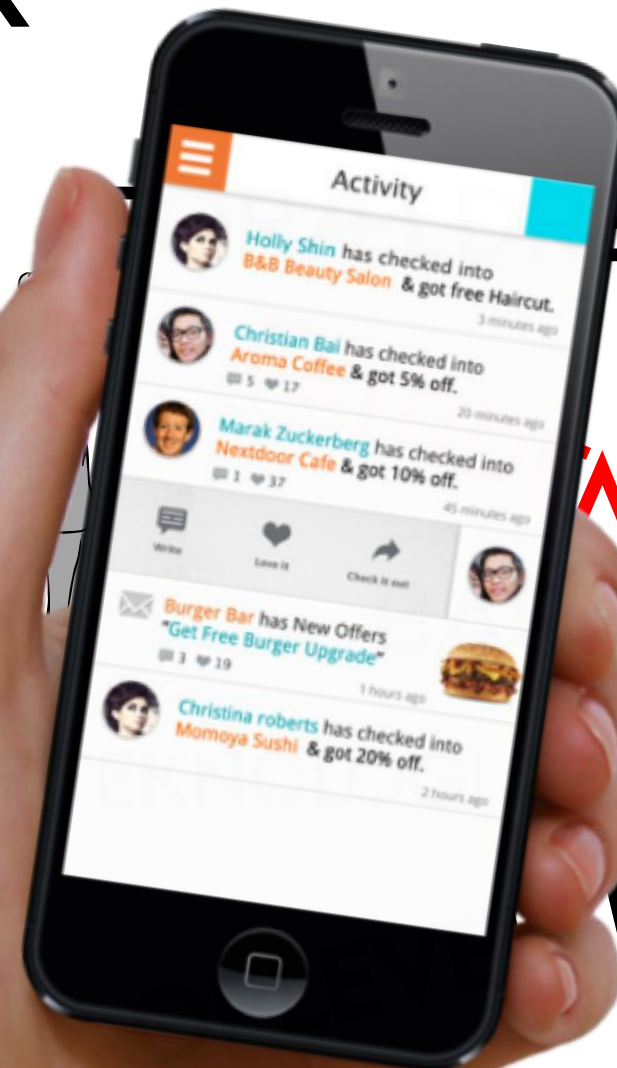
ELEKTRONISKE

FAGLIGE

LÆRING

TEKNOLOGI

BRUG

TO OVERORDNEDE DOMÆNER

PÆD. PERSONALE

Ansvar for
faglig
brug af

PÆDAGOGISK ANSVAR

FORÆLDRE

Ansvar for
privat brug af

FORÆLDREANSVAR

REFLEKSIKON

Hvad er skolens ansvar?

Hvad er hjemmets ansvar?

Hvad er barnets ansvar?

Skærmbrug i skole og hjem

POINTE NR. 2: FORÆLDREANSVAR

DPU - DANMARKS INSTITUT FOR PÆDAGOGIK OG UDDANNELSE

AARHUS UNIVERSITET

OLLERUP FRISKOLE
21. MAJ 2025

SIMON SKOV FOGHT
LEKTOR

FØRLÆSNING 2

Hvad bruger vi it og digitale medier til derhjemme?

Forældre?

Børn?

Hvilke skærmregler har vi derhjemme?

POINTE NR. 2: FORÆLDREANSVAR

- Det **VÆSENTLIGE** problem er **DE FEM S'ER**
 - **S**ociale Medier
 - **S**hopping
 - **S**pil
 - **S**treaming
 - **S**ex
- De vedrører fritiden
- **FORÆLDREANSVAR**

POINTE NR. 2: FORÆLDREANSVAR

- **VÆR VOKSNE**
- Det er forældre, der giver deres børn en smartphone
 - Ikke skolen
- Eller et smartwatch
 - Ikke skolen
- Det er forældre, der giver deres børn lov og rum til de fem s'er
 - Ikke skolen
- Privatliv – det er barnets ejendel.
- **NEJ!!!**
- **VÆR VOKSNE**

POINTE NR. 2: FORÆLDREANSVAR

- Børn har intet at bruge smartphones til
 - De er ikke kognitivt udviklet nok til at styre det
 - Frontallapperne
- Børn har intet at bruge sociale medier til
- Børn skal ikke se porno
- Børn skal ikke møde upassere
- De er ikke kognitivt udviklet nok
- SmartWatch eller Dumbphone
 - Kræver forældrestyring

**"FAR, HVEM ER
AMAGER-MANDEN?"**

REFLEKSION

Hvad bruger vi 'skærme' til?

Vores børn?

Vores skyld?

Barnets ansvar?

Hvad skal vi gøre ved det, jf. førrelæsning 2?

FØRLÆSNING 2

Hvad bruger vi it og digitale medier til derhjemme?

Forældre?

Børn?

Skærmbrug i skole og hjem

POINTE NR. 3: *DIGITALISERINGEN* SAMFUNDETS ANSVAR

DPU - DANMARKS INSTITUT FOR PÆDAGOGIK OG UDDANNELSE

AARHUS UNIVERSITET

OLLERUP FRISKOLE
21. MAJ 2025

SIMON SKOV FOGHT
LEKTOR

POINTE NR. 3: DIGITALISERINGSIVEREN

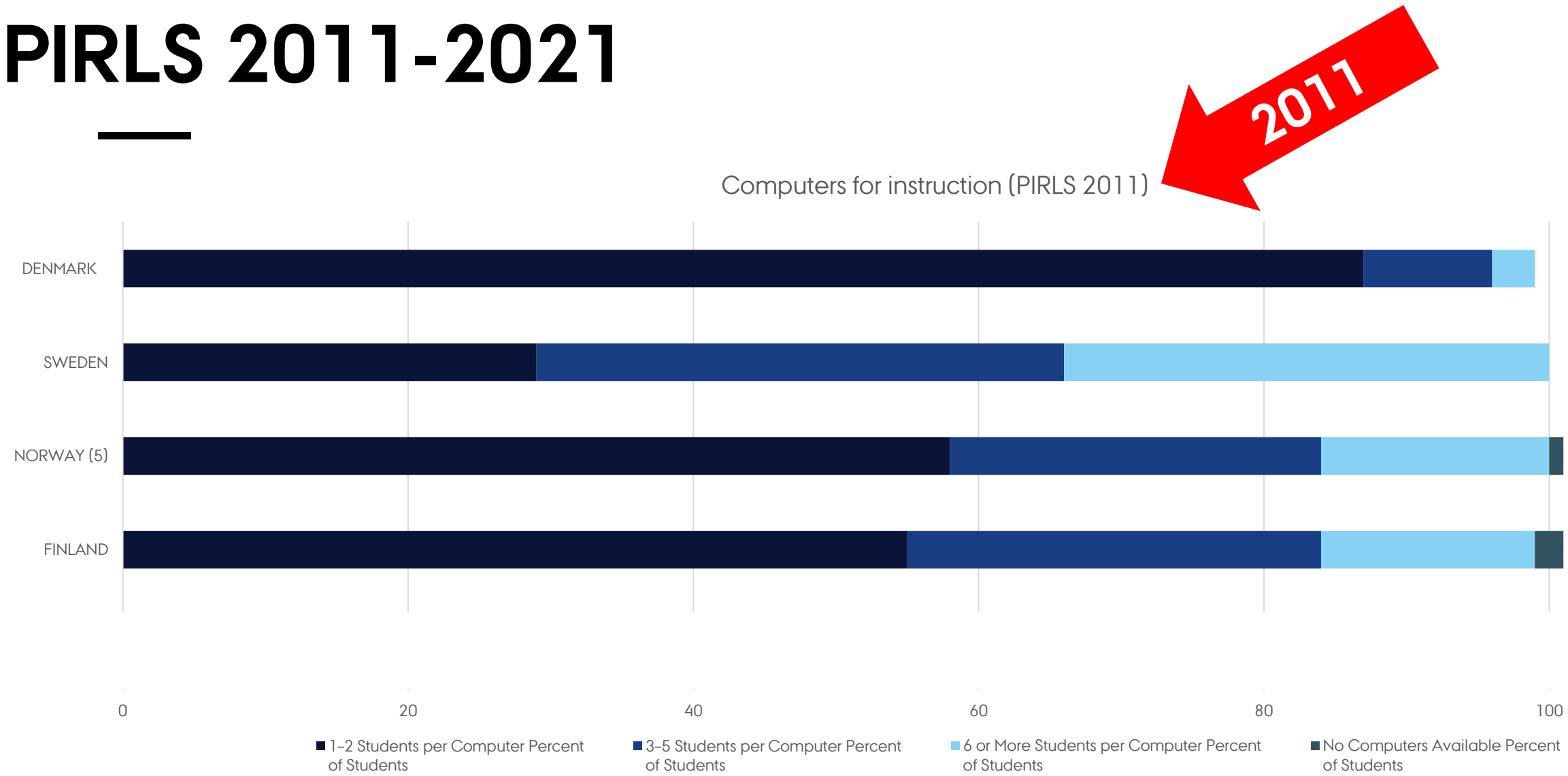
- *Først den ene vej...*

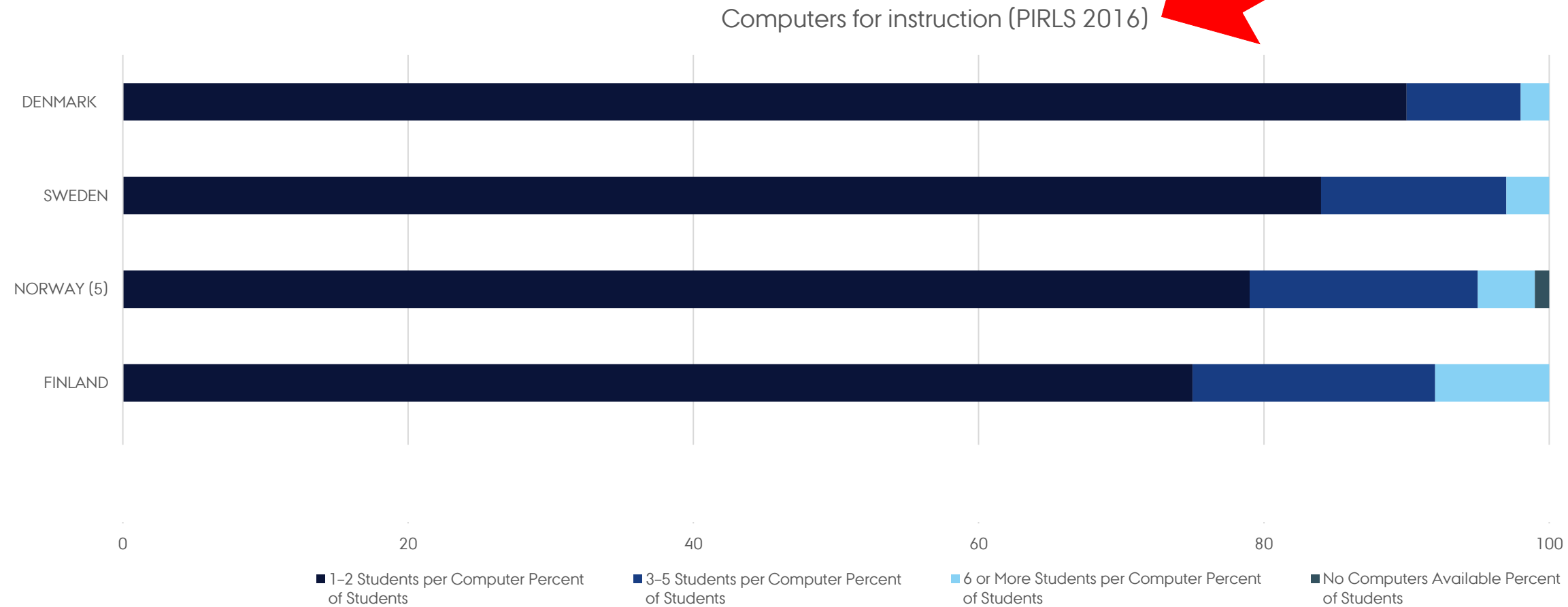
POINTE NR. 3: DIGITALISERINGSIVEREN

- Centralpolitisk digitaliseringsiver
 - ITMF, 2001-2004
 - ITIF, 2004-2008
 - Øget udgifter til digitalisering (2000 mio.kr.-puljen)
2011 Det er **SAMFUNDETS SKYLD**
- Demonstrationsskoleforsøget 2013-2015
- Over 2 mia. kr.
- ***Teknologifetishisme*** (Bundsgaard 2011)

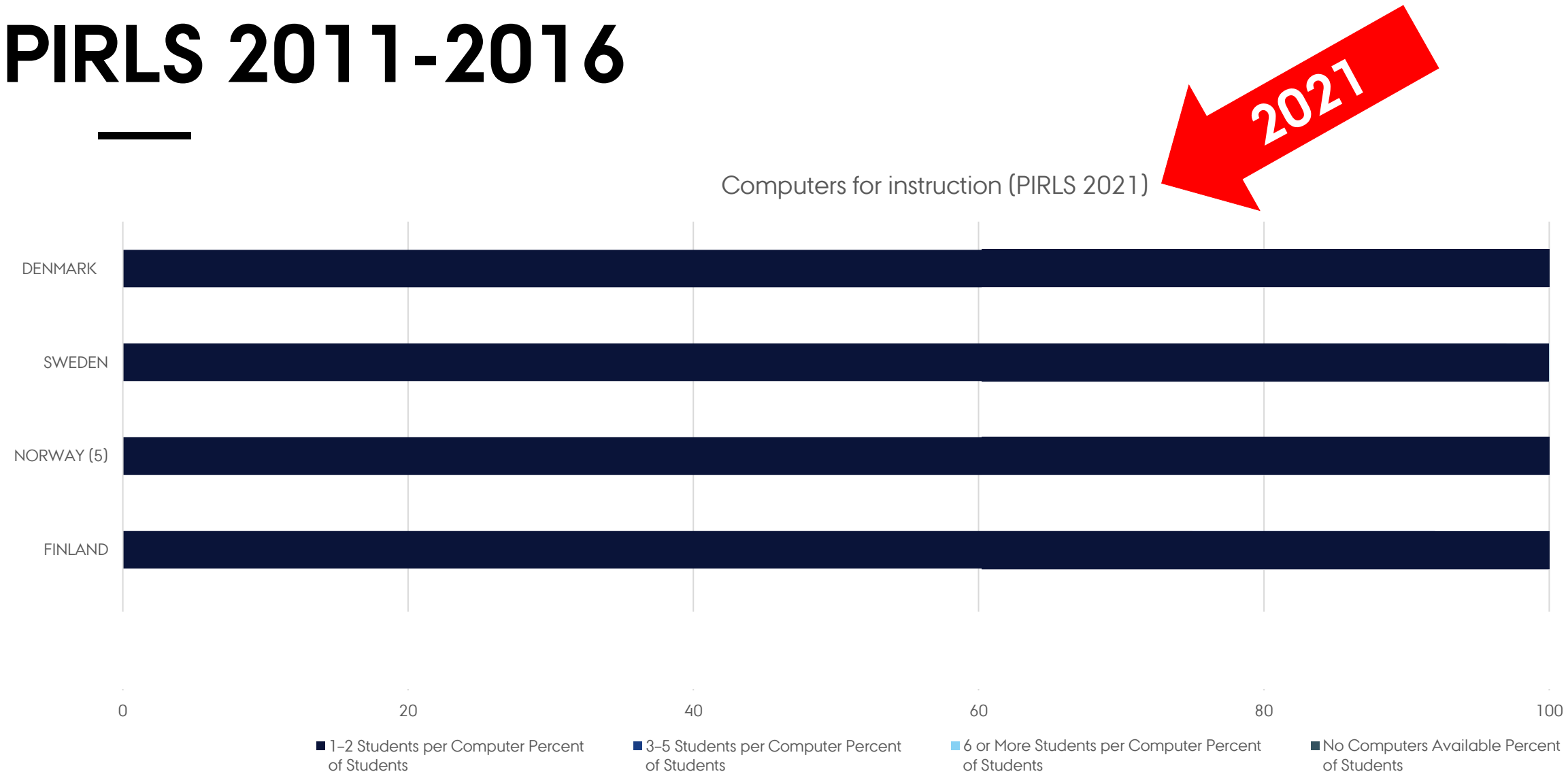
PIRLS 2011-2021

PIRLS 2011-2016

PIRLS 2011-2016

POINTE NR. 3: DIGITALISERINGSIVEREN

- Danmark har verdens mest digitaliserede offentlige sektor (FN)
- Den danske folkeskole er verdens mest digitaliserede (PISA 2022)

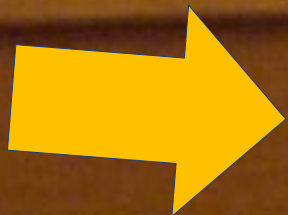

POINTE NR. 3: DIGITALISERINGSSKRÆK

- *Og så den anden vej...*

Det er jo ikke
trafikken, der er
det farligste for
børn nu. Det er
den her

Vi har svigtet en generation af børn og unge ved gennem mange år at frarøve dem evnen til at fordybe sig på grund af en naiv teknologibegejstring,

17. juni 2023 kl. 05.00

Lektor til regeringen: Styr jeres skærmskræk

Når I, kære regering, bliver advaret om, at I er ved at vedtage et skærmforbud på et misforstået grundlag, gør I klogt i at lytte til de forskere, der ser de røde lamper blinke, skriver Simon Skov Fougst.

REFLEKSION

Hvad opfatter vi som kernen i problemet?

Fritager samfundets digitaliseringsiver os som forældre?

Fritager samfundets digitaliseringsiver skolen?

Skærmbrug i skole og hjem

POINTE NR. 4: SKOLEANSVAR

DPU - DANMARKS INSTITUT FOR PÆDAGOGIK OG UDDANNELSE

AARHUS UNIVERSITET

OLLERUP FRISKOLE
21. MAJ 2025

SIMON SKOV FOGHT
LEKTOR

REFLEKSION

Hvad bruger eleverne på Ollerup Friskole it og digitale medier til?

DÅRLIG UNDERVISNING

- It bruges i meget stor - og alt for stor - grad til repetitiv træning
- ALENE: (Blikstad-Balas)
- Hvor computeren retter
- **Automatiseret feedback**
- **BEHAVIORISME**
- LÅSER undervisningen
- Teknologi forstærker traditionel undervisning
- Elever ønsker feedback fra deres lærer (Blikstad-Balas)

LÆRINGSTEORI

Behavoirisme

Psykologi (Watson)

Adfærd

Pavlov: Betingede reflekser (Hunde)

Adfærdsregulering

”Belønning og straf”

LÆRINGSTEORI

Instruktivisme

Psykologi

At hælde på

Overførsel af viden

Tomme kar

Tankpasserpædagogik

LÆRINGSTEORI

Konstruktivisme

Psykologi/Sociologi

Læring er en mental aktiv proces

Piaget

Læring = omstrukturering af mentale skemaer

Som er individafhængig

Den lærende lærer - subjektivt

LÆRINGSTEORI

Socialkonstruktivisme

Sociologi

Berger og Luckmann

Læring er en social proces

Samkonstruktion af viden

Meningsforhandling

—Didaktiske studier—

LÆRE- MIDLERNES DANSK- FAG

*Redigeret af
Jesper Brøndholm, Jeppe Randgaard,
Simon Skov Fougst og Anne Karoline Skjævelov*

DANSKFAGET SET GENNEM DE DIDAKTISKE LÆREMIDLER

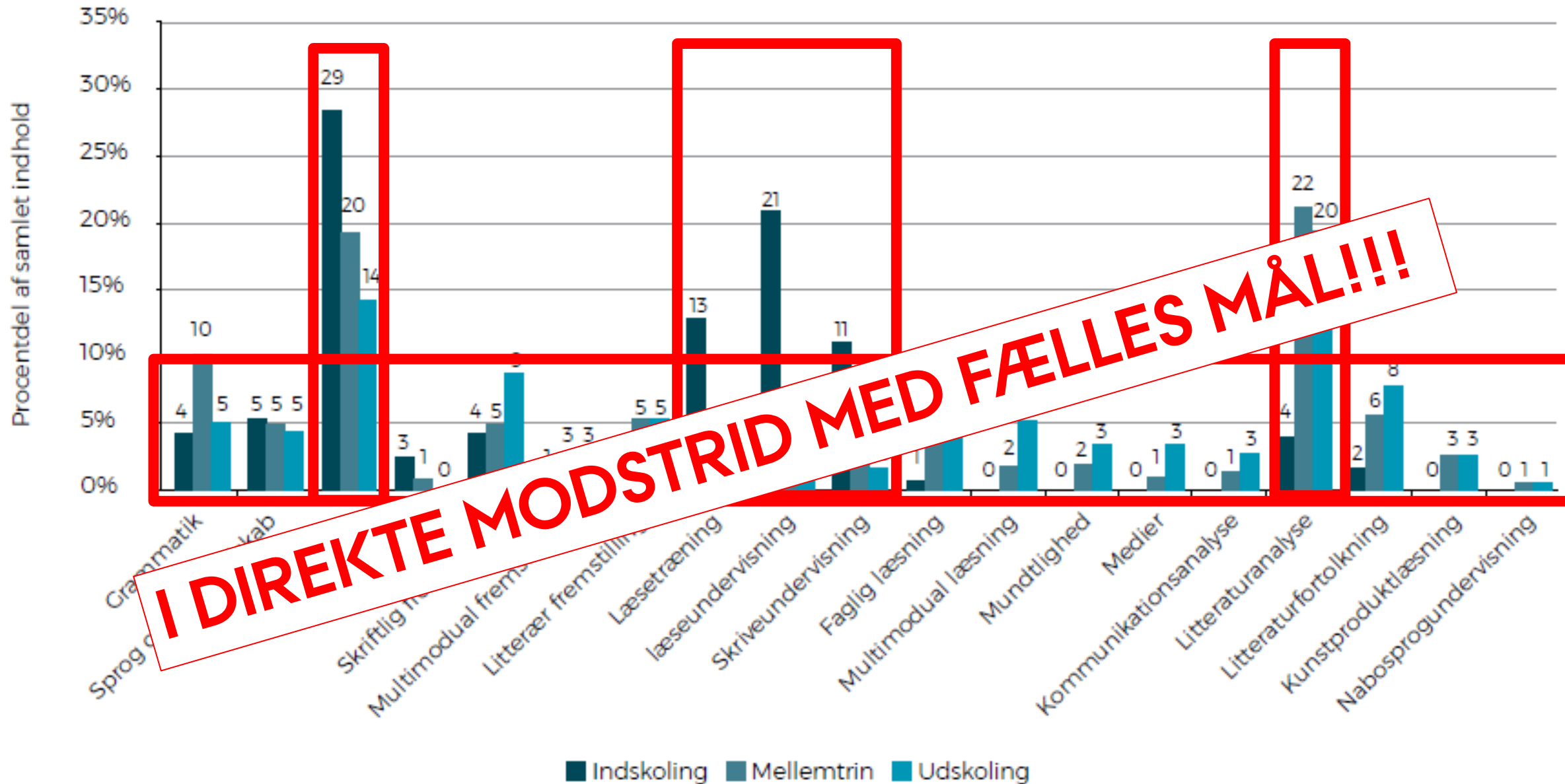
.SE

OLLERUP FRISKOLE
21. MAJ 2025

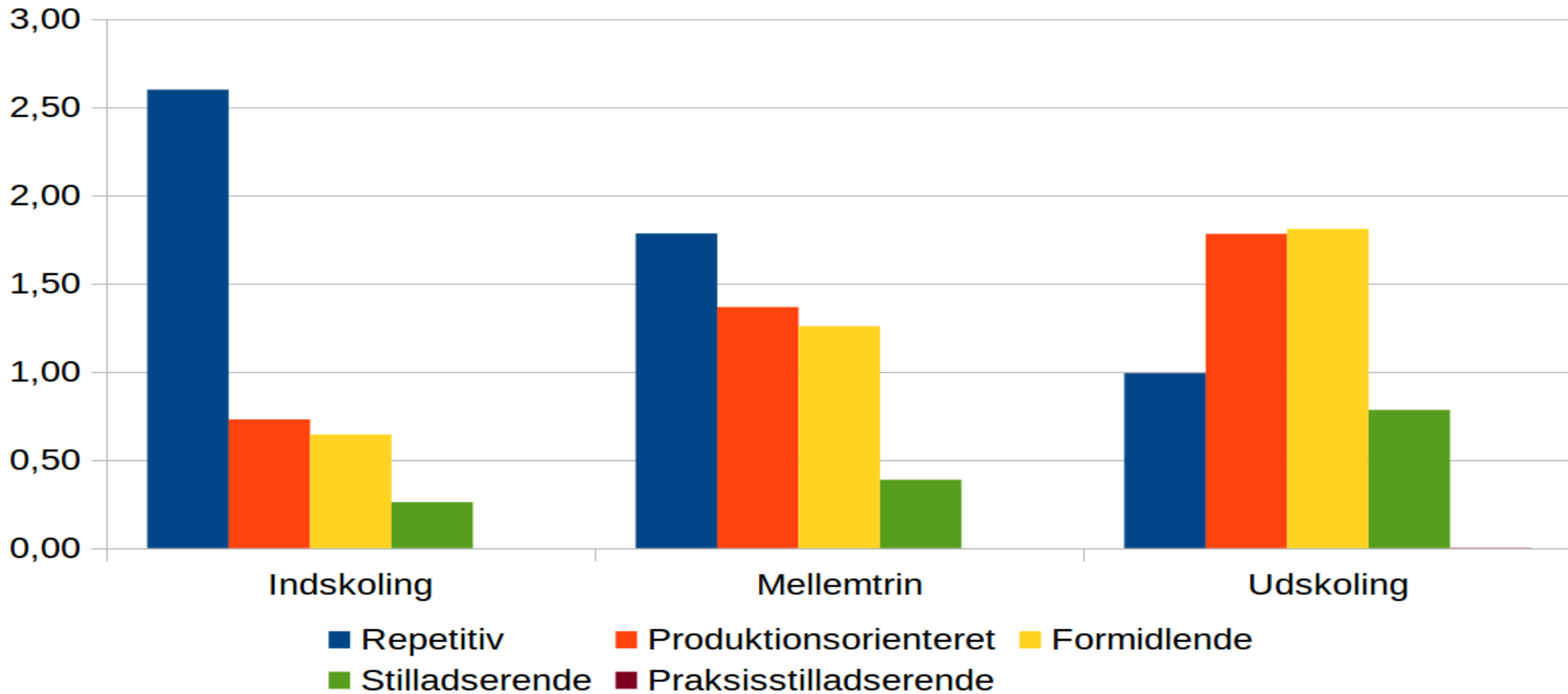
SIMON SKOV FOGT
LEKTOR

43

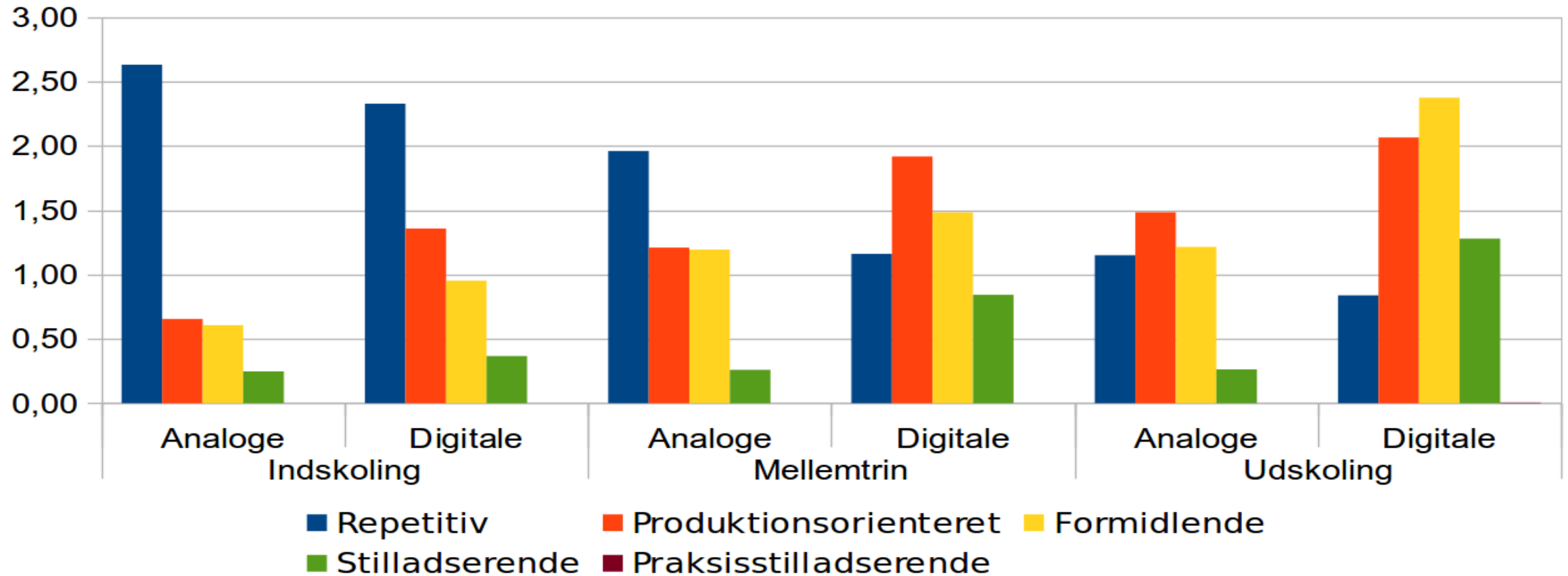

DIDAKTISK TYPE

DET SAMME ANALOGT SOM DIGITALT!

REFLEKSION

Hvordan ser det ud på Ollerup Friskole?

Skærmbrug i skole og hjem

POINTE NR. 5: BRUG IT MED FORNUFT DIDAKTISK

DPU - DANMARKS INSTITUT FOR PÆDAGOGIK OG UDDANNELSE

AARHUS UNIVERSITET

OLLERUP FRISKOLE
21. MAJ 2025

SIMON SKOV FOGHT
LEKTOR

REFLEKSION

Hvad synes vi it og digitale medier skal bruges til på Ollerup Friskole?

POINTE NR. 5: BRUG IT MED FORNUFT

- Teknologi er ikke blot og bart redskaber
- Teknologi er en kulturkraft:
- **Menneskets væren i og opfattelse af verden ændres**
 - Tankegang
 - Handlemåder

POINTE NR. 5: BRUG IT MED FORNUFT

- Heidegger om teknologi:
 - Synlig: Det vedhåndenværende
 - Usynlig: Det forhåndenværende
- **FAREN VED DET VEDHÅNDENVÆRENDE:** Vinden som energi, koen som ernæring, skoven som brænde, mennesket som krop
- Vi ser ikke den teknologi, der transformerer - men anvender den
- Vi skal i uddannelse betragte teknologier med **BEGGE BLIK PARALLELT**
- Vedhåndenværende teknologi ændrer mig som menneske
- Derfor må jeg også betragte den forhåndenværende

POINTE NR. 5: BRUG IT MED FORNUFT

- Det tænker jeg, at I er/skal være enige i
- Men læg mærke til, **HVAD** der skal undervises i digitalt
- **INDHOLDSDISKUSSION**
- **DIDAKTISK DISKUSSION**

DIDAKTISK FAGSPROG

- Skærm**tid**
- Skærm**type**
- Skærm**indhold**

- Skærm**domæne**

DIDAKTISK FAGSPROG

- Skærm**tid**: Hvor længe skal børn sidde foran en skærm?
- Skærm**type**
- Skærm**indhold**
- Skærm**domæne**

DIDAKTISK FAGSPROG

- Skærm**tid**: Hvor længe skal børn sidde foran en skærm?
- Skærm**type**: Mobiler vs. computere vs. iPads
- Skærm**indhold**
- Skærm**domæne**

DIDAKTISK FAGSPROG

- Skærm**tid**: Hvor længe skal børn sidde foran en skærm?
- Skærm**type**: Mobiler vs. computere vs. iPads
- Skærm**indhold**: Hvad laver de med "skærmen"?
- Skærm**domæne**

DIDAKTISK FAGSPROG

- Skærm**tid**: Hvor længe skal børn sidde foran en skærm?
- Skærm**type**: Mobiler vs. computere vs. iPads
- Skærm**indhold**: Hvad laver de med "skærmen"?
- Skærm**domæne**: Skoletid/fritid

IT I FAG

Fagernes mål, indhold og metoder med særlig henblik på muligheder

- Multimodal repræsentation
- Beregninger
- Kommunikation
- Visualisering
- Adgang til viden
- Adgang til praksis
- Spredning
- Socialt liv
- Samarbejdsrelationer

**IT ER EN
FORUDSÆTNING
FOR EN OPDATERET
FAGFORSTÅELSE**

MED ANDRE ORD

- It påvirker både, hvilke opgaver der er relevante for at nå et læringsmål
- Og hvilke begreber der er relevante i fagbeskrivelserne
- Men også selve vejen dertil
- **DET ER EN CENTRAL POINTE AT LØSE OG LÆRE SKAL FØLGES AD**
- **MEN DET SKAL SKE MED DIDAKTISK FORNUFT**

11 TILGANGE TIL IT, ANNO 2025

1. Ubegrænset **adgang** til viden → Kildekritik
2. **Kommunikation** (Multimodalt) → Multimodal kildekritik
3. **Samarbejde** (Produktion og planlægning)
4. **Illustration** (Til at illustrere)
5. **Produktion** (Til at producere)
6. **Analyse** (Af data)
7. **Administration** (Protokol)
8. **Programmering** (Til at programmere)
9. **Bæredygtighed** (Ressourcer)
10. **Sundhed** (Ergonomi)
11. **Kompenserende** hjælpemiddel

11 TILGANGE TIL IT

1. Ubegrænset adgang til viden ('TEKSTER') → Kildekritik

11 TILGANGE TIL IT

2. Kommunikation → Multimodal kildekritik

11 TILGANGE TIL IT

3. Samarbejde (Produktion og planlægning)

11 TILGANGE TIL IT

4. Illustration

11 TILGANGE TIL IT

5. Produktion

11 TILGANGE TIL IT

6. Analyse

DPU - DANMARKS INSTITUT FOR PÆDAGOGIK OG UDDANNELSE

AARHUS UNIVERSITET

OLLERUP FRISKOLE
21. MAJ 2025

SIMON SKOV FOGT
LEKTOR

11 TILGANGE TIL IT

7. Administration

DPU - DANMARKS INSTITUT FOR PÆDAGOGIK OG UDDANNELSE

AARHUS UNIVERSITET

OLLERUP FRISKOLE
21. MAJ 2025

SIMON SKOV FOGT
LEKTOR

11 TILGANGE TIL IT

8. Programmering og teknologiforståelse

11 TILGANGE TIL IT

9. Bæredygtighed

DPU - DANMARKS INSTITUT FOR PÆDAGOGIK OG UDDANNELSE

AARHUS UNIVERSITET

OLLERUP FRISKOLE
21. MAJ 2025

SIMON SKOV FOGT
LEKTOR

11 TILGANGE TIL IT

10. Sundhed

DPU - DANMARKS INSTITUT FOR PÆDAGOGIK OG UDDANNELSE

AARHUS UNIVERSITET

OLLERUP FRISKOLE
21. MAJ 2025

SIMON SKOV FOGT
LEKTOR

11 TILGANGE TIL IT

11. Kompenserende

- Ord- og talblinde
- Læsevanskeligheder
- Matematikvanskeligheder

REFLEKSION

Hvad synes vi **nu** it og digitale medier skal bruges til på Ollerup Friskole?

PÆDAGOGISK-DIDAKTISK SKÆRMBRUG I SKOLE - OG HJEM

Ollerup Friskole, 21.5.2025

DPU - DANMARKS INSTITUT FOR PÆDAGOGIK OG UDDANNELSE

AARHUS UNIVERSITET

OLLERUP FRISKOLE
21. MAJ 2025

SIMON SKOV FOUGT
LEKTOR

FEM POINTER

1. ADSKILE SKOLE FRA FRITID
2. FORÆLDREANSVAR - fritiden
3. SAMFUNDSANSVAR - Digitaliseringsiveren
4. SKOLEANSVAR – Didaktik
5. SKOLEN - Hvad skal skolen bruge it til?

DIDAKTISK FORNUFT

Frederiksbergmodellen

Mere fysisk fællesskab – mindre skærmbrug

Anbefalinger til skoler om brug af skærme i undervisning, SFO og klub og anbefalinger til forældre

[Forside](#) → [Nyheder](#) → **Nyt iPadsystem skaber ro og fokus i undervisningen**

NYHED

Nyt iPadsystem skaber ro og fokus i undervisningen

18. december 2024

Rudersdal Kommune styrker læringsmiljøet med nyt system, der giver lærerne bedre kontrol over folkeskoleelevers iPads.

Rudersdal Kommune har indkøbt et nyt system til alle elevers skole-iPads. Systemet er et såkaldt Mobile Device Management (MDM), som giver lærerne muligheder for at bestemme, hvilke apps og hjemmesider eleverne har adgang til i bestemte undervisningssituationer. Lærerne kan dermed i en undervisningssituation bestemme, hvilke apps og hjemmesider eleverne har adgang til, og lukke for alt andet. Målet er at sikre, at eleverne fokuserer på det ønskede indhold uden

SPØRGSMÅL?

Lektor Simon Skov Fougts

sifo@edu.au.dk

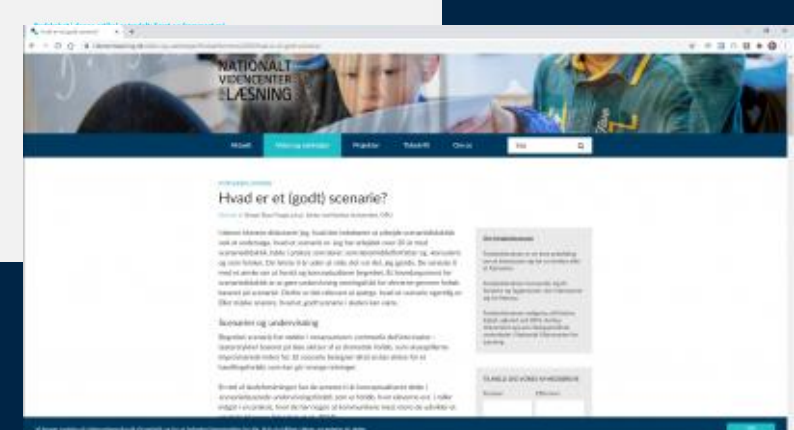
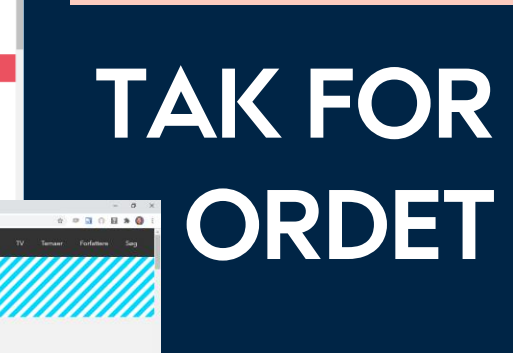
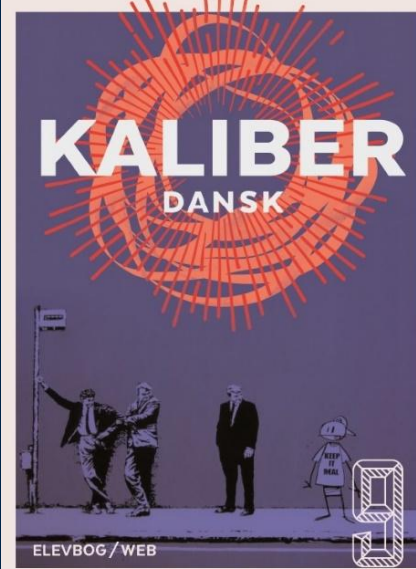
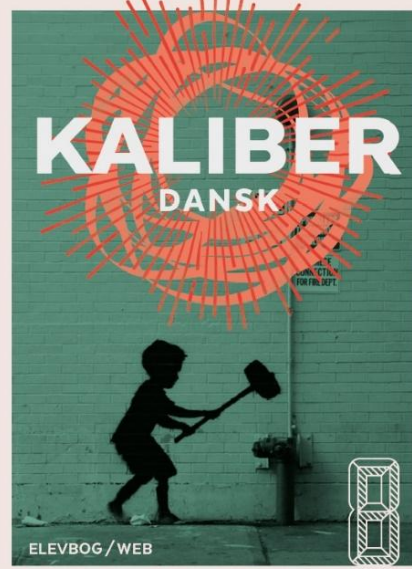
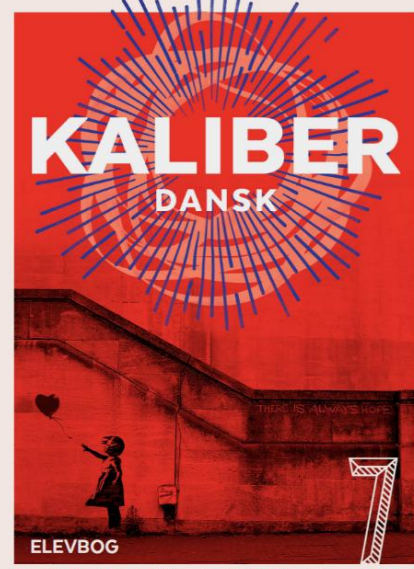
93 52 19 80

AARHUS
UNIVERSITET

**Pædagogisk-didaktisk
skærmbrug i skole og hjem**

OLLERUP FRISKOLE, MAJ 2025

• simon-skov-foug.dk

simon@foug.dk

DPU - DANMARKS INSTITUT FOR PÆDAGOGIK OG UDDANNELSE

AARHUS UNIVERSITET

OLLERUP FRISKOLE
21. MAJ 2025

SIMON SKOV FOUGT
LEKTOR